

Museovirasto, arkeologian osasto

MAASTOKÄYNTI SALON (KISKON) SILLANPÄÄN JA KUOPPANUMMEN ASUINPAIKOILLA 22.10.2009

Tein maastokäynnin Salon (ent. Kiskon) Sillanpään asuinpaikoille 22.10.2009. Syynä oli mv. Matti Oleniuksen käynti Suomusjärven kivikausikeskus RIRASSa toukokuussa 2009 jolloin keskus oli viimeisiä päiviä auki yleisölle. Tuolloin Oleniuksen mukana oli vanhempi herra Matti Reunanen niinikään Kiskosta. He toivat mm. taltanpuolikkaan ja iskoksia, jotka toimitettiin 9.7.2009 Museoviraston arkeologian osastolle. Tuolloin Rirassa käydessä Olenius kertoi että osa löydöistä oli ent. Kiskon Puostan (Salo Puosta 259010038) asuinpaikalta, joka sijaitsee Toijasta (Kiskon keskustaajama) 2,5 km NNE Suomusjärvelle menevän tien varresta, osa taas Sillanpään asuinpaikalta, Metolanjoen varresta, Toijasta 3 km SW.

KM
38100

KM 38099

RIRAssa käynnin yhteydessä kävi ilmi, että arkeologiaa harrastava, eläkkeellä oleva mv. Olenius oli löytänyt enemmänkin esineitä jotka olivat hänellä kotonaan. Koska oli epäselvää mitä oli mistäkin löytynyt, tein 22.10.2009 maastokäynnin Metolanjoen ympäristöön mv. Oleniuksen johdolla. Käynnin yhteydessä hän esitteli löytämiään kivikautisia esineitä joita hän ei halunnut lahjoittaa Kansallismuseolla. Sen vuoksi niistä otettiin vain valokuva (liite 1.). Hän esitteli v. 2003 kotitilansa Sillanpään, jota nyt asuu hänen poikansa, päärakennuksen pohjoispuolelta v. 2003 löytämänsä taltanpuolikasta, joka oli ollut v. 2003 Turun maakuntamuseossa (TMM) tutkittavana Virpi Lompolon Kiskon muinaisjäännösinventoinnin yhteydessä. Taltta kuvassa 1. alinna oikealla. TMM:ssä tarkistetuissa esineissä on valkoinen numerolappu. Puostasta löytyneitä esineitä hänellä ei ollut ja ne kuuluvat jo tunnettuun asuinpaikkaan. Sen vieressä asuvaan Matti Reunaseen ei korkean iän takia otettu yhteyttä. Kävin katsomassa po. asuinpaikkaa paluumatkalla ja se oli ehjää, kynnettyä peltoa jota en tutkinut tarkemmin.

Karttavertailun perusteella Metolanjoen varren löydöistä suurin osa oli Sillanpää-tilan pelloilta jokivarresta ja laajan Sillanpään Seppä (nro 259010025) asuinpaikan alueelta. Po. asuinpaikan länsipuolella on Kuoppanummen asuinpaikka (259010024), aivan koilliseen menevän tien vieressä.

Maastokäynti tehtiin Oleniuksen opastamana Sillanpään talon ympäristöön ja Kuoppanummelle, jossa jälkimmäisessä oli mukana alueen omistaja Jari Wilman isänsä Risto Wilmanin kanssa. Risto Wilman löysi täältä vuonna 1955 peltoa raivatessa Kansallismuseoon toimitetun reikäkiven. Tarkastushetkellä paikka oli ehjä heinää kasvava pelto. Paikan rauhoitus on omistajien tiedossa eikä sitä heidän mukaan uhkaa maankäyttö (liitekuva 2.). Sillanpään talon ympäristön peltoja ei tutkittu tarkemmin. Ainoa meneillä oleva rakennustyö oli navetan uusiminen talon itäpuolelle.

Tämän jälkeen kävin yksin katsomassa liitekuvasa 1. oikeassa reunassa keskellä näkyvän pienen taltan löytöpaikan. Se oli keskustelun mukaan ainoa Oleniuksen löytö joka oli tullut paikalta jolta ei tunneta mitään asuinpaikkaa. Taltan löytöpaikka oli Oleniuksen mukaan noin 700 metriä eteläkaakoon Kuoppanummen asuinpaikasta Hakaniityn ja Roitmäen välisen sähkölinjan alta, joka nyt on peltona. Ko. alue on noin 35 m mpy eli se on muutaman metrin alempana kuin Sillanpään Sepän ja Kuoppanummen asuinpaikat (karttaliite 1). Paikka oli 22.10.2009 kokonaan heinällä olevaa alavaa peltoa eikä vaikuttanut sopivalta kivikautisella asuinpaikalle verrattuna muihin alueen löytöpaikkoihin minkä vuoksi sitä ei kävelty läpi.

Maastokäynnin yhteydessä kävelin läpi kynnetyn pellon Roitmäen eteläosassa olevan talon koillispuolelta koska se vaikutti asuinpaikalle sopivalta alueelta. Tuolloin löydettiin aivan pellon yläreunasta, 42,5 m apukäyrän yläpuolelta pellon hiekkaisimmalta osalta yksi selvä kvartsi-iskos jota ei otettu talteen (löytöpaikka merkitty karttaan).

Mainittakoon, että Matti Olenius mainitsi useaan kertaan löytäneensä nuorena keskellä metsää olevassa kallioseinässä olevan rautarenkaan. Hän ei pystynyt nyt sanomaan, missä rengas olisi nykypäivänä joten paikalla ei käyty (ko. seinämän eteläpää merkitty karttaliitteeseen). Sen likimääräinen paikka on jyrkässä Kivelän talon pohjoispuolisessa kalliossa. Olenius oli aikoinaan ilmoittanut sen prof. Unto Salolle joka oli epäillyt sitä rajamerkiksi. Paikalla ei ollut perimätietoa eikä tietoa mistään rajankäynnistä tai muusta toiminnasta mikä olisi tarvinnut kallioon upotetun rautarenkaan.

Matti Oleniuksen yhteystiedot: Metolantie 196, 25460 KISKO ; p. 02-739 6115; 050-348 9840

Mikkelissä 17.12.2009

Leena Lehtinen

arkeologi

Kasöörinkuja 12 A 3

91200 YLI-II

llehtinen@hotmail.com; p. 0400-893308

Kuvaliitteet:

1: Matti Oleniuksen hallussa olevat kiviesineet

2: Kuoppanummen asuinpaikka pohjoisesta kuvattuna. Kuvassa vas. reikäkiven löytänyt Risto Wilman, nyk. omistaja Jari Wilman ja oikealla opas Matti Olenius.

3: Pikkutaltan löytöpaikka kuvattuna lännestä, Hakaniitylle menevältä tieltä. Ilmoitettu löytöpaikka sähkölinjan alla kuvan keskellä.

4: Roitmäen eteläkärjen kvartsi-iskoksen löytöpaikka pohjoisesta. Löytöpaikka pellon oikeassa reunassa, pellon ylimmällä kohdalla.

Karttaliite 1: Kopio kansalaisen karttapaikasta johon täydennetty 22.10.2009 tarkastetut löytöpaikat.

Kaikki kuvat ottanut Leena Lehtinen 22.10.2009

Karttaliite 1, johon on merkitty kartan keskellä virtaavan Metolanjoen ympäristössä 22.10.2009 tarkastetut löytöpaikat.

Lähde: www.maanmittauslaitos.fi > Kansalaisen karttapaikka

